

květná neděle 29.3. 2026

Čtení: Mt 21,1-19

Text kázání: 2.Petr. 2,16

„Němá oslice promluvila a tak zabránila prorokovu bláznovství“

Když někdo jezdí hodně drahým autem, tak to asi bude bohatý člověk, který rád předvádí své bohatství a svou úspěšnost. Dopravní prostředek je do jisté míry vizitkou osobnosti. I ten osel, na kterém vjíždí Ježíš do Jeruzaléma, je vizitkou.

Všichni 4 evangelisté se shodují, že přijel na oslu. Matouš má navíc ještě osličí mládě. Jednou jsem se při bohoslužbách zeptal dětí, proč asi. Moc se mi líbila odpověď, že Pán Ježíš nechtěl nechat malé hříbátko bez maminky, přece oslice a malé oslátko patří k sobě. Ano, i tak to můžeme pochopit, jako znamení mesiášského věku, kdy ti, kdo k sobě patří, budou spolu a nic je nerozdělí.

Nezvolil Ježíš pro vjezd do Jeruzaléma oslíka proto, že by v Izraeli koně neznali. Stačí prolistovat si třeba II. Královskou, začíst se do pomsty krále Jéhúa, do kapitoly plné krve a koní. Jezábel, defenestrována, skončí život pod splašenými koňskými kopyty. Patří tedy kuň do dějin Božího lidu Staré smlouvy, jako do něj patří krutost, msta a války.

Pán Ježíš, který se běře k podivné korunovaci na vrchu zvaném Golgota, se však programově přihlašuje k jiné části dějin vyvoleného lidu, k jiné části dějin světa. On na koni nebude, on z Jeruzaléma koně vymytí, a poláme lučiště válečná. Nebude vojevůdcem, ale knížetem pokoje. Ne silou a mocí, ale duchem Božím bude prosazovat svou vládu.

Mistr Jan Hus, když kázal na tento text, vystihl Ježíšovu královskou jízdu slovy, která mne zaujala už v mládí a drží mne dodnes: "Ten, jenž sedí na Cherubínu, a stolice jeho na sloupě oblakovém, na maličkém hovádku čtvernohém jel, zlatými cetkami pěnové uzdy neokovav, ani stkvoucí kámen nestkvěl se pod visutou čabakou, ani stkvoucí niti nevisely s třapci nachem barvenými, v nichž si libuje světská pýcha a vysokost světská se nadýmá, ale v bídném oděvu sedě na oslíku nebeský pán, jel v prachu, aby nás své pokoře tak dobrými příklady naučil".

Ježíš už volbou svého dopravního prostředku dává najevo, že není bojovník a mstitel, nepatří mezi výjimečné siláky a bohatýry. Ježíš se zařazuje mezi lidi, o kterých se v učebnicích dějepisu většinou nepíše, kteří jezdí tuctovými dopravními prostředky a mají starosti všedního dne. Mám blízko k vám, kdo nejste na koni - tento vzkaz můžeme vyčíst z Ježíšova vjezdu do svatého města.

Oslice ale není v dějinách Božího lidu jenom zvíře nebojovné a služebné. Ve světě biblických svědků nebyla zapomenuta jedinečná oslice Bileáмова, křesťané ji v II.epištole Petrově vzdali čest. "Němá oslice promluvila a zabránila prorokovu bláznovství". Žádné zvíře v Bibli -- s výjimkou hada v ráji - nepromluvalo lidskou řečí, to jen oslice Bileáмова. Však to zvíře vůbec nebylo oslovsky tupé a nechápavé. Odstrašujícím příkladem hlupáctví byl její majitel, prorok či jasnovidce Bileám, profesionál na zacházení se silami a jevy mezi nebem a zemí. Čteme v 4.knize Mojžíšově, že přijal zakázku na prokletí izraelského ležení před bitvou s Moábcí, aby se tak předem zajistilo moábské vítězství. Dostal dobře zapláceno a vydal se na oslici tu zakázku vyřídit. Jenže oslice uhnula z cesty a šla polem. Bileám ji začal bít. Oslice se v jednu chvíli přitiskla k zídce a odřela jezdcovu nohu, za což ji Bileám ve vzteku surově zmlátil. Tu oslice promluvila, ohradila se proti takovému zacházení. „Co jsem ti udělala, že mně biješ?“ A Bileám doznal, že mít po ruce meč, tak by to tupé zvíře na místě zabil. Oslice mu vyčítavě připomněla, že mu vždycky poskytovala tiché a věrné služby, nikdy mu nic zlého neprovedla. A tu teprve ten jasnovidce prozírel, a jasně uviděl to, co viděla oslice, když on ještě neviděl nic, tu teprve i on spatřil Božího posla s taseným mečem v ruce. Ten posel dával znamení stůj, ani o krok dál. Oslice ho vycítila, uviděla, a poslechla. Zabedněný jasnovidce neviděl, nerozeznal, nepochopil své věrné zvíře, které myslelo za něj a před záhubou ho chránilo, a svou vnímavou oslici záchranářku napadl. A tak oslice, vnímavá vůči zjevení Boží vůle, za svou vnímavost a poslušnost protivenství trpí.

"Ne silou ani mocí, ale duchem mým" ozývá se ze scény před branami Jeruzaléma i z příběhu Balámovy oslice. Bůh v Ježíši Kristu má osobitý vladařský styl. Neřinčí znaky své moci, neoslňuje a neohlušuje. Vládne prostřednictvím ducha, duchovně, dovolává se vnímavosti a poslušnosti, otevřenosti rozumu i srdce. Teprve když ztichnete, když se bláznivě přestanete hnát za svými obstarávkami a zakázkami, potom třeba zahlédnete jako ta vnímavá oslice Bileámova posla jeho království, uslyšíte, co vám vzkazuje, kterou cestou se máte dát, a kudy cesta nevede. Pak teprve vám dojde, co Hospodin vyvolil a čemu žehná, co je holé bláznovství a co skutečná moudrost, a čemu i vy máte dobrořečit a čemu ne.

Zástupy vystrojily Ježíši přijíždějícímu na oslici královský hold a on ho přijímá. Dává najevo, že je tím zaslíbeným vladařem, kterého část prorocké tradice v Izraeli očekávala. Jako by říkal: ano, vítáte toho pravého, jsem pomazaný Hospodinův, moje panování, můj vladařský styl se nakonec prosadí. Ovšem mezitím mě budou tlouct - jak tu Bileámovu oslici.

Ježíšova cesta ke slávě vůbec není přímočará, přes Getsemane povede, přes opuštěnost a ponižování. V jednu chvíli, jak čteme v Janově evangeliu, když ho biřic surově udeřil do obličeje, se Ježíš ohradil jako ta oslice Bileámova: "Řekl-li jsem něco špatného, prokaž, že je to špatné. Jestliže to bylo správně, proč mě biješ"? A přes ještě hlubší ponížení, přes ještě mučivější bolest a dokonce skrze smrt povede jeho cesta nastoupená u jeruzalémské hlavní brány. Ale je to cesta ke slávě, je to cesta královská. On je náš král, náš kníže, jenž nedá zahynout nám, ni budoucím.

Je dobré takového krále oslavovat, je to důstojné a spravedlivé. Dobře to dělají zástupy, které metají palmové ratolesti, ba i svá roucha jako koberec na silnici, aby vzdaly hold přijíždějícímu králi. Někdy - zřídka, ale přece - zástupy vystihnou, co se má dělat, i tu pravou chvíli k tomu. Volají i povedená hesla, „požehnaný, který přicházíš ve jménu Páně, hossana na výsostech“. Původně znamenalo zvolání „hossana“ prosbu „zachovej nás, vysvobod“ a ozývalo se z úst lidu poslední den slavnosti stánků. I ten významový posun o něčem svědčí. Všechny prosby, vyjádřené tužby, nakonec vyústí v oslavu: vítěj, buď oslaven, před tebou se rádi a dobrovolně skláníme. A je opravdu dobré se před Ježíšem sklánět, uctívat ho, jak to kdo umí, máváním ratolestmi, děkovnou modlitbou, oddáním se pocitu vznešenosti a slávy, hudbou, zpěvem, ba i tancem, jak to křesťané leckde, hlavně v Africe, dělají. Anebo obcházením kostela v průvodu a máváním ratolestmi po velké mši svaté na Květnou neděli, jak to u nás i jinde dělají katolíci. My potřebujeme oslavovat krále Ježíše, jeho oslava necht' nám pronikne do srdce, do podvědomí, abychom nikdy neoslavovali někoho, kdo to nezasluhuje, abychom nepropadli kultu síly, úspěšnosti, bohatství. Abychom slávu a nádheru rozeznávali tam, kde se dějí veliká, ale nenápadná znamení Kristova panování, kde nad soutěživou bojovností vítězí touha být spolu a nerozdělovat co patří k sobě, kde touha vidět, slyšet a porozumět je silnější než touha přijít k co nejvíce penězům, kde pýcha ustupuje pokoře. Je to důstojné a spravedlivé, ale i užitečné a prozíravé sklánět se před Kristem, tím příkladem pokory, neboť on je a zůstává Pán, i ve svém ponížení a opuštěnosti on je Pán, a jednou zjeví svou moc a slávu, a přijede jinak než na oslíku. Čím přijede, na čem, v čem, to nevíme, víme ale, že to bude v moci a slávě, a „hossana“, mu budou skandovat nejen lidé, ale všechno stvoření, i to dříví Hospodinovo, palmové a jívové ratolesti a všechna zeleň světa. A setkají se tam všichni se všemi, i oslice Bileámova s oslicí Ježíšovou a budou si mít o čem povídat. Amen.

(kázání Miloše Rejcherta, Jarov)